

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วม
ของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อำเภอยะยี่น จังหวัดขอนแก่น
Factors Affecting the Promotion and Development of Participatory Unity
Love of Pa Mor Village Community, Phra Yuen District,
Khon Kaen Province

ศิริสุดา ธนาวานิชยกุล
Sirisuda Thanawanitchayakul
ปาริญา ราพา
Pareeya Rapa
ฉัตรวิไล สุรินทร์ชมพู
Chatwilai Surinchompoo
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Loei Rajabhat University
E-mail: pareeyalru@gmail.com

Received: 10 July 2023; Revised: 1 August 2023; Accepted: 7 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างคือ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 และหมู่บ้านป่าหม้อหมู่ที่ 11 อำเภอยะยี่น จังหวัดขอนแก่น หมู่บ้านละ 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ตัวแทนประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 51 – 59 ปี 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 3.97 3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาชุมชนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 4) ปัจจัยด้านการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรักความสามัคคี คนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.34 และ 5) ปัจจัยด้านการจัดโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชน คือโครงการส่งเสริมการสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นหัตถกรรมที่สามารถใช้ในครัวเรือนหรือจำหน่ายในนามของชุมชนและโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.16

คำสำคัญ: การส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคี, แบบมีส่วนร่วม, ชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ

Abstract

The purpose of this research is To study factors affecting the promotion and development of unity with community participation. The sample is People living in Pa Mor Village, Moo 6 and Pa Mor Village, Village No. 11, Phra Yuen District, Khon Kaen Province, 50 people per village, totaling 100 people. The research tools were questionnaires. Statistics used were percentage, mean, and section. standard deviation.

The research results showed that 1) Most of them were female, aged between 51 and 59 years old. They participated in expressing opinions about organizing various activities of the village with the highest average of 3.97. 3) Factors of participation in community development in various activities that promote love and unity of people in the community. at a high level with an average of 4.24 4) Factors benefiting from participation In organizing various activities of the village about the development of love and unity. People in the community foresaw the benefits from that activity at a high level with an average of 4.34 and 5) factors in organizing projects that promote and develop unity of people in the community. namely the project to promote the creation of handicraft materials that can be used in the household or sold on behalf of the community and the project to promote the health of the elderly in the community at a high level. with the same mean of 4.16.

Keywords: The Promotion and Development of Participatory Unity Love, Participation, Pa Mor Village Community

บทนำ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงมุ่งหมายให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 38 แห่งทั่วประเทศช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการพัฒนาท้องถิ่นตามพระบรมราโชบายระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ประกอบด้วย 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาท้องถิ่น 2) การผลิตและพัฒนาครู 3) การยกระดับคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 ถึง 2579 ซึ่งมุ่งหวังให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถเป็นแกนนำในการพัฒนาท้องถิ่นตลอดจนผลิตและพัฒนาครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2561) การพัฒนาคนในชุมชนถือเป็นส่วนหนึ่งน้อมนำศาสตร์พระราชาที่จะเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกันสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยให้คนในชุมชนสามารถใช้หลักการดังกล่าวมาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวของหน่วยอบรมของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาร่วมรับรู้ ร่วมใช้สติปัญญาและความสามารถในการตัดสินใจ กำหนดวิธีการ (Means) และเป้าหมาย (Ends) ในการพัฒนา

อันเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ที่มุ่งเน้นในเรื่องความสมัครใจ การมีอิสรภาพ มีความเสมอภาคการรวมพลังอย่างเข้มแข็ง มีความสอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการและวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ รวมไปถึงคุณภาพชีวิตของการรวมกลุ่มทางสังคม (Social Inclusion) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มทางสังคม (อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, 2561) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน การเปิดโอกาสให้มีสิทธิในกระบวนการของนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหว การให้แสดงความคิดเห็น การร่วมกันตัดสินใจ รวมไปถึงการปฏิบัติงานจะแสดงให้เห็นถึงความต้องการและความสนใจร่วมกันของคนในชุมชนได้ (พระวัชชัย สนธิธมโม, 2561)

ชุมชนบ้านป่าหม้อ อยู่ในเขตการปกครองของตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ประชาชนในหมู่บ้านป่าหม้อ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น และได้แบ่งการปกครองออกเป็น 2 หมู่บ้านเมื่อปี พ.ศ. 2537 คือ หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 11 อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับบ้านหนองคู ทิศใต้ติดต่อกับบ้านป่าสำนทิสตะวันออกติดต่อกับบ้านพระยืน ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านศิลาทิพย์ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน ร้อยละ 80% เป็นทำเลทำการเกษตรเหมาะสำหรับ ทำการเกษตร ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน ข้อมูลทรัพยากรในหมู่บ้านมีป่าชุมชน จำนวน 154 ไร่ ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวไกล วิถีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ซึ่งจากการสัมภาษณ์คนในชุมชนบ้านป่าหม้อ กล่าวว่า “คนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่มีความคิดหลายอย่างที่ไม่เหมือนกัน การแสดงออกก็ไม่เหมือนกัน เช่น เมื่อชุมชนมีงานบุญสมัยพวกผมวัยรุ่นก็ไปออกไปช่วยงานที่วัด ช่วยกันทำความสะอาดเตรียมพื้นที่ในการจัดงาน ตอนเย็นก็จะมีการเล่นที่ได้จากการรวบรวมของคนในชุมชนเพื่อนำไปถวายที่วัด แต่ทุกวันนี้เปลี่ยนไปคือมีรถแห่ดนตรีสดมาเล่น กลุ่มวัยรุ่นจับกลุ่มกันดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็น เหล้า เบียร์ และดูดบุหรี่ ทำกันอย่างโจ่งแจ้ง โดยไม่สนใจสายตาผู้หลักผู้ใหญ่หรือพ่อแม่แต่อย่างใด บางคนถึงขนาดเมาควบคุมสติตัวเองไม่ได้ก็มี และมีเหตุทะเลาะวิวาทตามมาเกือบทุกครั้ง รวมทั้งยังมียังทำเต็นท์ที่ลี้ภัยไปลี้ภัยมาบนถนน ม้วนหน้าม้วนหลัง ตีลังกาไปมา สะบัดแขน ถ่างขา บางคนนอนคว่ำกับพื้นแล้วก็ได้ใส่พื้นดิน กระโดดเต่ากลางอากาศ ซึ่งทำเต็นท์เหล่านี้ต่างไปจากสมัยที่ผมเป็นวัยรุ่นเพราะสมัยที่พวกผมเป็นวัยรุ่นก็จะมีการเล่นรำหน้ากลางยาวเพียงเท่านั้น ผมเชื่อว่าหลายคนคงรับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนแบบนี้ไม่ได้เหมือนกัน โดยเฉพาะพ่อแม่ของเด็กและเยาวชนเองหรือแม้กระทั่งผู้ใหญ่ในชุมชนก็ตาม” พฤติกรรมเหล่านี้เป็นแค่ส่วนหนึ่งที่พบเจอในชุมชน ซึ่งบางพฤติกรรมอาจจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งในรูปแบบที่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม หรือเป็นการฝ่าฝืนจากขนบธรรมเนียมจารีตของสังคมนั้น ๆ และมีแนวโน้มก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม ทำให้สังคมน่าขยะแขยงวินัยและความรักความสามัคคี (อริญญชยาต์ บุญชูกิตติยศ และคณะ, 2562) จากปัญหาที่ยกตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าความแตกต่างของคนแต่ละกลุ่มบุคคลนั้น ไม่ได้เกิดจากวัยที่แตกต่างกันเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เป็นความแตกต่างที่เกิดในยุคที่ต่างกันจะเติบโตมาในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้มีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน รวมไปถึงลักษณะความคิดทัศนคติในด้านต่าง ๆ ซึ่งความแตกต่างนี้ส่งผลให้การใช้ชีวิตในสังคมมีความหลากหลายเกิดช่องว่างระหว่างวัย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความคิด การตัดสินใจ และความเชื่อ นำไปสู่ความคิดเห็นของคนที่แตกต่างกัน (เจษฎา บุญมาโฮม และปราณี สีนาค, 2565) ดังนั้นการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ

ของชุมชนจึงมีความสำคัญ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรักความสามัคคีอันจะเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต และเป็นแนวทางการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนและสมดุล อันเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศสืบไป (ชัยมงคล ศิริวารินทร์ และคณะ, 2564)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะทำการศึกษาดังกล่าวถึงประเด็นปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรักสามัคคี และส่งต่อแนวคิดผ่านชุมชนต้นแบบมาสู่การปฏิบัติในชีวิตจริงที่จะช่วยปกป้องและชักนำให้สังคมคนจนอยู่รอดและพัฒนาไปอย่างยั่งยืนได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการดำเนินงานของกิจกรรมจัดงานส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน มีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนอาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 622 คน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 11 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 562 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,184 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 คน และตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 11 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน โดยผู้วิจัยมีเกณฑ์การคัดกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กระบวนการวิจัย (Inclusion criteria) มีดังนี้

1) เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 11 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

2) ไม่มีความผิดปกติของการได้ยินและการมองเห็นหรือการสื่อความหมาย

3) ถูกเจาะจงเลือกเข้าร่วมโครงการวิจัย

และเกณฑ์คัดกลุ่มตัวอย่างออกจากกระบวนการวิจัย (Exclusion criteria) มีดังนี้

1) ไม่ใช่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 11 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

2) ได้รับการเจาะจงเลือกเข้าร่วมโครงการวิจัยแต่ไม่ประสงค์เข้าร่วมโครงการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ประกอบด้วยคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มประชากรตัวอย่าง เป็นคำถามแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่หมู่บ้านจัดขึ้น ของประชากรตัวอย่าง โดยคำถามจะมีลักษณะให้ตอบแบบการประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อใช้วัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) การกำหนดคะแนนแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดอบรม กิจกรรม การสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมที่กลุ่มตัวอย่างอยากให้มีการส่งเสริมเพื่อให้ช่วยยกระดับพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยยึดหลักทั่วไปของชุมชน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแบ่งช่วง ดังนี้

1.00 – 1.99	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด
2.00 – 2.99	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
3.00 – 3.99	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
4.00 – 4.49	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน และกลุ่มตัวอย่างทราบถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้แก่ หมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 6 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 คน และหมู่บ้านป่าหม้อ หมู่ที่ 11 อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 50 คน

3.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินผลของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการนำเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไปตามปัจจัยด้านของบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- 5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยที่ได้มาซึ่งผลสรุปของงานวิจัยที่คาดว่าจะจะเป็นแนวทางให้กับชุมชนในการส่งเสริมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีตลอดจนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้ต่อไปมีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถามจำนวน 100 คน ประกอบด้วย เพศ และช่วงอายุ โดยนำเสนอในรูปแบบการหาค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลเพศของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	38	38
	หญิง	62	62

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลอายุของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตาม		จำนวน	ร้อยละ
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	5	5
	30 - 40 ปี	9	9
	41 - 50 ปี	16	16
	50 - 59 ปี	42	42
	๖๐ ปีขึ้นไป	28	28

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง
ตารางที่ 3 แสดงคะแนนระดับความคิดเห็นในปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

7 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น

ระดับความคิดเห็น		$\bar{X}$	SD	ระดับประเมิน
1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	1.1 เมื่อมีการประชุมหมู่บ้านท่านเข้าร่วมประชุม	3.47	1.039	ปานกลาง
	1.2 ในการประชุมหมู่บ้านท่านมีการแสดงความคิดเห็น	3.27	0.983	ปานกลาง
	1.3 ในการประชุมจัดเตรียมการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมวางแผน	3.47	1.039	ปานกลาง
	1.4 ท่านเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน	3.97	0.915	ปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนระดับความคิดเห็นในปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

ระดับความคิดเห็น		$\bar{X}$	SD	ระดับประเมิน
2. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาชุมชน	2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน	3.21	0.967	ปานกลาง
	2.1 ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่ช่วยส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชนเสมอ ๆ	4.24	0.830	มาก
	2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เพื่อนบ้านมีความสำนึกในความรักความสามัคคี	4.11	0.840	มาก
	2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจการปลูกจิตสำนึก ให้เกิดในการพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชน	3.68	0.850	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงคะแนนระดับความคิดเห็นในปัจจัยการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม

ระดับความคิดเห็น		$\bar{X}$	SD	ระดับประเมิน
3. การได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม	3.1 ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชนของหมู่บ้านท่านคิดว่าคนในชุมชนจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ	4.31	0.692	มาก
	3.2 ท่านได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน	4.34	0.768	มาก
	3.3 กิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านสามารถตอบสนองความต้องการด้านความสามัคคีกับคนในชุมชนของท่านได้	4.31	0.699	มาก
	3.4 การที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านถือเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	4.02	0.666	มาก

8 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น

ตารางที่ 6 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการจัดโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีของคนในชุมชน

ระดับความคิดเห็น		$\bar{X}$	SD	ระดับประเมิน
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคี	4.1 โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้กับคนในชุมชน	3.67	0.904	ปานกลาง
	4.2 โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน	4.16	0.788	มาก
	4.3 โครงการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของคนในชุมชน	3.88	0.956	ปานกลาง
	4.4 โครงการส่งเสริมการสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้ในครัวเรือนหรือจำหน่ายในนามของชุมชน	4.16	0.849	มาก
	4.5 โครงการส่งเสริมความรักความสามัคคี เข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง	2.83	1.155	น้อย
	4.6 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการส่งเสริมความรักสามัคคี ความมีวินัยของคนในชุมชน	3.23	1.213	ปานกลาง

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุมากที่สุดอยู่ที่ช่วงอายุ 51 – 59 ปี และ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าประชากรที่เข้าร่วมการประชุมอบรมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่หมู่บ้านจัดขึ้นเป็นเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงส่วนใหญ่เป็นแม่บ้านไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้านทำให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หมู่บ้านจัดขึ้นมากกว่าเพศชายที่มีบทบาทในหน้าที่ในการทำงานเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนด้านปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคี พบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจพบว่าในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของคนในชุมชนมีค่าเฉลี่ยในระดับเดียวกันคือ อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.97 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ส่วนการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการวางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมของหมู่บ้านนั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นและผู้นำชุมชนมากกว่าให้คนในชุมชน สอดคล้องกับจักรี ศรีจารุเมธีญาณ และคณะ (2561) ที่กล่าวว่าสื่อกลางที่สำคัญในการช่วยประสานคนให้บริหารงานได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้องเหมาะสม นั่นก็คือ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมาช่วยเป็นกำลังแรงใจและมั่นคงในการปฏิบัติงานร่วมกัน เหตุนี้ในการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่จะระดมพลและทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การพัฒนาหรือร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาชุมชนพบว่า ถ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านจะช่วย

ส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.24 แสดงให้เห็นว่ามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านขึ้นประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก และเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรักสามัคคี โดยมีข้อสังเกตได้จากการที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านเป็นอย่างมาก 3) ปัจจัยการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม พบว่าคนในชุมชนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรักความสามัคคีคนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.34 ซึ่งสอดคล้องกับ วริษฐา สุริยไพฑูรย์ (2560) ที่อธิบายว่า การรับรู้ความมีประโยชน์จะมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติของบุคคลที่จะกระทำการร่วมกัน 4) ปัจจัยการจัดโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีของคนในชุมชน พบว่า โครงการส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีที่คนในชุมชนมีความเห็นว่าสมควรจัดขึ้นในชุมชน คือ โครงการส่งเสริมการสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นหัตถกรรมที่สามารถใช้ในครัวเรือนหรือจำหน่ายในนามของชุมชนและโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน อยู่ในระดับมากเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 4.16 ซึ่งผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน แต่ที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการจัดกิจกรรมไม่มากนักเนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่หมู่บ้านจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่จัดโดยส่วนงานบริหารท้องถิ่น และผู้นำชุมชนได้ตัดสินใจดำเนินการไว้แล้ว แต่เมื่อมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านขึ้นคนในชุมชนก็มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับมาก เพราะคนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชน ตลอดจนการจัดกิจกรรมดังกล่าวยังส่งผลกระทบที่ดีต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน และคนในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดความรักสามัคคี ลดการทะเลาะวิวาท รวมไปถึงการมีจิตสำนึกในหน้าที่ของแต่ละคนในชุมชนเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับ รัชภัทร์ สุขสมเกษม (2559) ที่อธิบายว่า ชุมชนที่มีการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน นอกจากนี้ จิตติพร วรฤทธิ์ และคณะ (2563) ที่อธิบายว่า ผู้นำหรือบุคคลในชุมชนที่กล้าเปลี่ยนแปลงและยอมรับสิ่งใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเป้าหมายที่ชัดเจนและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วม และการมีอิทธิพลต่อกลุ่มชุมชน ดังนั้นการสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้นจะต้องสร้างความตระหนักให้กับประชาชนได้รับรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของความสามัคคีร่วมกันผ่านรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ และเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ร่วมกัน ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชุมชน

สรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุมากที่สุดอยู่ที่ช่วงอายุ 51 – 59 ปี และ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นที่ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจพบว่าในการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของคนในชุมชนอยู่ระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านสูงสุดที่ค่าเฉลี่ย 3.97 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาชุมชนพบว่า

ถ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านจะช่วยส่งเสริมความรักความสามัคคีของคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.24 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เพื่อนบ้านมีความสำนึกในความรักความสามัคคี อยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.11 มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจการปลูกจิตสำนึก ให้เกิดในการพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.68 และมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.21 ตามลำดับ 3) ปัจจัยด้านการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมพบว่า คนในชุมชนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรักความสามัคคีของคนในชุมชนของหมู่บ้านนั้น คนในชุมชนได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากกิจกรรมนั้นๆ อยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.34 คนในชุมชนได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 คนในชุมชนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาความรักความสามัคคี คิดว่าคนในชุมชนจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 และกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านสามารถตอบสนองความต้องการด้านความสามัคคีกับคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 4.02 ตามลำดับ 4) ปัจจัยการจัดโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีของคนในชุมชนพบว่า โครงการส่งเสริมและพัฒนาความรักสามัคคีที่คนในชุมชนมีความเห็นสมควรจัดขึ้นในชุมชน คือโครงการส่งเสริมการสร้างวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้ในครัวเรือนหรือจำหน่ายในนามของชุมชนและโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน อยู่ในระดับมากเท่ากัน มีค่าเฉลี่ย 4.16 โครงการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.88 โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.47 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมความรักสามัคคี ความมีวินัยของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.23 และโครงการส่งเสริมความรักความสามัคคีเข้าใจสิทธิหน้าที่ของตนเอง อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.83 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการจัดทำแผนและดำเนินการตามแผนการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชน โดยประสานงานความร่วมมือทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชน

1.2 ผู้นำชุมชนควรมีการจัดทำนโยบายเพื่อเสนอของบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาสภาพความรักสามัคคี เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและพัฒนาได้ทั้งระบบและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันของคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนในชุมชนที่เป็นเขตชุมชนที่มีประชากรอยู่จำนวนมาก ผู้วิจัยควรเพิ่มการศึกษาบริบทและความต้องการด้านรูปแบบที่ประชากรต้องการ

11 ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาความรักความสามัคคีแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหมู่บ้านป่าหม้อ อ.พระยืน จ.ขอนแก่น

ให้ส่งเสริมความรักความสามัคคีมากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด โดยควรระบุจำนวนคนในแต่ละช่วงอายุให้เท่ากันเพื่อให้การกระจายของข้อมูลและผลของการศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นค่าของความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากชุมชนแต่ละชุมชนมีบริบทที่แตกต่างกัน ปัจจัยเงื่อนไขของแต่ละครอบครัวแตกต่างกัน การส่งเสริมการพัฒนารูปแบบความรักสามัคคี ควรมีการยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการความพร้อมและความสามารถเข้าร่วมของแต่ละคน ให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา บุญมาโฮม และปราณี สีนาค. (2565). ความหลากหลายของมนุษย์ในมิติจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อการพัฒนาผู้เรียน. วารสารพุทธจิตวิทยา. 7(2). 54-69.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทณโน. (2561). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. 6(ฉบับพิเศษ). 527-538.
- ชัยมงคล ศิริวารินทร์ และคณะ. (2564). การศึกษาศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษาหมู่บ้านดงบัง หมู่ 1 ตำบลหนองสระปลา อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี. วารสารปัญญาปณิธาน. 5(1). 132-145.
- จิตติพร วรฤทธิ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามัคคีของชุมชนกรณีศึกษาชุมชน ในตำบลสวายจิก อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 11(6). 115-126.
- พระธวัชชัย สุนติธมโม. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2561). ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- รพีภัทร์ สุขสมเกษม. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัชฐา สุริยไพฑูรย์. (2560). อิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี. วารสารร่มพญักษ์. 36(3). 45-65.
- อรัญญ์ชยาด์ บุญชูกิตติยศ และคณะ. (2562). ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในวัยรุ่น : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่กระทำความผิดกับกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย. วารสารกระบวนการยุติธรรม. 12(1). 63-85.